

Η εκπαίδευση με μια ματιά 2018 Δείκτες ΟΟΣΑ

Περίληψη στα ελληνικά

Η επίδραση της κοινωνικοοικονομικής θέσης στην ισοτιμία στην εκπαίδευση τείνει να οικοδομείται σε όλη τη διάρκεια της ζωής

Παρά τη σημαντική ανύψωση του επιπέδου εκπαίδευσης κατά την περασμένη δεκαετία, τα άτομα με γονείς χαμηλού μορφωτικού επιπέδου (που αποτελεί ένδειξη χαμηλής κοινωνικοοικονομικής θέσης) έχουν λιγότερες πιθανότητες να συμμετάσχουν στην προσχολική εκπαίδευση, να ολοκληρώσουν την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και να ακολουθήσουν υψηλότερες σπουδές σε σύγκριση με εκείνους των οποίων ένας τουλάχιστον από τους δύο γονείς είναι απόφοιτος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Μολονότι αναμένεται ότι τα δύο τρίτα των ατόμων ηλικίας 25-64 ετών των οποίων οι γονείς δεν ολοκλήρωσαν την ανώτερη δευτεροβάθμια θα αποκτήσουν υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης από ό,τι οι γονείς τους, οι περισσότεροι από αυτούς θα αποφοιτήσουν από την ανώτερη δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση. Το ίδιο ισχύει και στο τριτοβάθμιο επίπεδο. Συγκεκριμένα, σε όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ με διαθέσιμα στοιχεία, οι νέοι ηλικίας 18-24 ετών των οποίων οι γονείς είναι πτυχιούχοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αντιπροσωπεύουν μόνο το 47% των νέων εγγραφών σε προγράμματα προπτυχιακών σπουδών, μακράς διάρκειας σπουδών πρώτου πτυχίου ή άλλων ισότιμων σπουδών, παρά το γεγονός ότι αποτελούν το 65% της εν λόγω ηλικιακής ομάδας. Οι ανισότητες αυτές αντανακλώνται κατόπιν στην αγορά εργασίας: οι απόφοιτοι της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης έχουν λιγότερες πιθανότητες να εργάζονται και οι αποδοχές τους ανέρχονται στο 65% των αποδοχών των αποφοίτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Οι διαφορές μεταξύ των δυο φύλων είναι υπέρ των κοριτσιών στην εκπαίδευση, αλλά υπέρ των ανδρών στην αγορά εργασίας

Κατά μέσο όρο στις χώρες του ΟΟΣΑ με διαθέσιμα στοιχεία, τα αγόρια αποτελούν το 60% περίπου των μαθητών που επαναλαμβάνουν τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και έχουν λιγότερες πιθανότητες να ολοκληρώσουν τη συγκεκριμένη εκπαιδευτική βαθμίδα σε σύγκριση με τα κορίτσια. Κατά συνέπεια, το ποσοστό των κοριτσιών που αποφοιτούν από την εν λόγω βαθμίδα είναι μεγαλύτερο από το αντίστοιχο των αγοριών. Οι άνδρες επίσης έχουν λιγότερες πιθανότητες σε σύγκριση με τις γυναίκες να αποκτήσουν προσόντα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα, το 2017 το ποσοστό των ανδρών ηλικίας 25-34 ετών με πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ανερχόταν σε 38% κατά μέσο όρο στις χώρες του ΟΟΣΑ έναντι 50% για τις γυναίκες της ίδιας ηλικιακής ομάδας. Η διαφορά αυτή αυξανόταν τα τελευταία 10 χρόνια.

Παρά τη βελτίωση του επιπέδου εκπαίδευσης των γυναικών, τα αποτελέσματα όσον αφορά την απασχόλησή τους παραμένουν άσχημα. Κατά μέσο όρο στις χώρες του ΟΟΣΑ, το 80% των νέων γυναικών με πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης εργάζεται έναντι 89% για τους νέους άνδρες με το ίδιο εκπαιδευτικό επίπεδο και η διαφορά είναι ακόμα μεγαλύτερη μεταξύ των ατόμων με χαμηλότερη μόρφωση. Επίσης, κατά μέσο όρο στις χώρες του ΟΟΣΑ, οι γυναίκες πτυχιούχοι της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αμείβονται κατά 26% λιγότερο από όσο οι άνδρες με το ίδιο επίπεδο εκπαίδευσης. Οι μισθολογικές αυτές ανισότητες

αντανακλούν τις διαφορές μεταξύ των φύλων όσον αφορά τους τομείς τριτοβάθμιων σπουδών που αντιστοιχούν σε υψηλούς και χαμηλούς μισθούς. Όμως επίσης μπορεί να οφείλονται στο γεγονός ότι οι γυναίκες έχουν περισσότερες πιθανότητες να είναι άνεργες ή άεργες για κάποιο χρονικό διάστημα, γεγονός που ενδεχομένως να καθυστερεί την αύξηση του μισθού τους.

Οι ενήλικες που έχουν γεννηθεί στην αλλοδαπή και όσοι προέρχονται από οικογένειες μεταναστών έχουν λιγότερες πιθανότητες να συμμετάσχουν στην εκπαίδευση και να επιτύχουν στην αγορά εργασίας

Οι μετανάστες πρώτης και δεύτερης γενιάς υποεκπροσωπούνται μεταξύ των νεοεισαχθέντων φοιτητών και των αποφοίτων από προγράμματα προπτυχιακών σπουδών ή σπουδών μακρίας διάρκειας σε χώρες με διαθέσιμα στοιχεία. Οι ενήλικες που έχουν γεννηθεί στην αλλοδαπή και ήρθαν στη χώρα υποδοχής στην ηλικία των 26 ετών ή σε μεγαλύτερη ηλικία επίσης τείνουν να συμμετέχουν λιγότερο στην επίσημη και/ή στην άτυπη εκπαίδευση από όσο οι γηγενείς συνομήλικοί τους ή από όσο οι ενήλικες που έφτασαν στη νέα χώρα πριν από τα 25 τους χρόνια. Τούτο οφείλεται στο ότι είναι λιγότερο εξοικειωμένοι με το εκπαιδευτικό σύστημα και τη γλώσσα της χώρας υποδοχής.

Στις περισσότερες χώρες του ΟΟΣΑ, οι ενήλικες με τριτοβάθμια εκπαίδευση που έχουν γεννηθεί στην αλλοδαπή έχουν χαμηλότερα ποσοστά απασχόλησης σε σύγκριση με τους γηγενείς. Όμως, όσον αφορά τα άτομα με χαμηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο συμβαίνει συχνά το αντίθετο. Αυτές οι αντίρροπες τάσεις αντανακλούν αφενός τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι ενήλικες απόφοιτοι της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που έχουν γεννηθεί στην αλλοδαπή ως προς την αναγνώριση της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής τους πείρας στη χώρα υποδοχής· και αφετέρου την ελκυστικότητα για τους εργοδότες των χαμηλότερων μισθολογικών απαιτήσεων των ενηλίκων με χαμηλότερη μόρφωση που έχουν γεννηθεί στην αλλοδαπή. Οι ενήλικες που έχουν γεννηθεί στην αλλοδαπή είναι επίσης περισσότερο πιθανό να βρίσκονται εκτός δομών απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (NEET). Το 18% των νέων ηλικίας 15-29 ετών που έχουν γεννηθεί στην αλλοδαπή βρίσκονται εκτός δομών απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης έναντι 13% των γηγενών της ίδιας ηλικίας.

Παρά την αύξηση των δημόσιων δαπανών, ένα σημαντικό μερίδιο των συνολικών πόρων για την τριτοβάθμια και την προσχολική εκπαίδευση προέρχεται από ιδιωτικές συνεισφορές

Μεταξύ του 2010 και του 2015 οι δαπάνες ανά σπουδαστή αυξήθηκαν κατά 5% στο πρωτοβάθμιο, δευτεροβάθμιο και μεταδευτεροβάθμιο μη τριτοβάθμιο επίπεδο, και κατά 11% στο τριτοβάθμιο επίπεδο. Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα εξακολουθούν να χρηματοδοτούνται κυρίως από το δημόσιο τομέα. Το 2015 το 90% των χρηματοδοτικών πόρων για την πρωτοβάθμια, τη δευτεροβάθμια και τη μεταδευτεροβάθμια μη τριτοβάθμια εκπαίδευση και το 66% των πόρων για την τριτοβάθμια εκπαίδευση προέρχονταν από τα κρατικά ταμεία. Εφόσον το μεγαλύτερο μερίδιο της χρηματοδότησης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης προέρχεται από τα νοικοκυριά, οι χώρες θέσπισαν χρηματοδοτικούς μηχανισμούς για την ενίσχυση των οικογενειών. Τουλάχιστον το 75% των σπουδαστών σε χώρες με τα υψηλότερα διδάκτρα λαμβάνουν τέτοιου είδους δάνεια ή υποτροφίες.

Με τη συμμετοχή όλο και περισσότερων παιδιών ηλικίας 3-5 ετών στην εκπαίδευση νηπιακής ηλικίας, οι δημόσιες επενδύσεις στην προσχολική εκπαίδευση επίσης αυξάνονται και το 2015 ανήλθαν στο 83% της συνολικής χρηματοδότησης. Κατά τις περασμένες δεκαετίες, το ποσοστό αυτό σημείωσε άνοδο κατά τέσσερις εκατοστιαίες μονάδες στις χώρες με διαθέσιμα στοιχεία. Όμως, κατά μέσο όρο στις χώρες του ΟΟΣΑ, ένα στα τρία παιδιά που είναι εγγεγραμμένα στην προσχολική εκπαίδευση φοιτούν σε ιδιωτικό ίδρυμα, που αποτελεί πολύ μεγαλύτερη αναλογία από αυτή που παρατηρείται σε οποιαδήποτε άλλο μη τριτοβάθμιο επίπεδο εκπαίδευσης.

Το επάγγελμα του εκπαιδευτικού εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από μεγάλη ανισότητα μεταξύ των φύλων

Σχεδόν όλοι οι εκπαιδευτικοί της προσχολικής εκπαίδευσης είναι γυναίκες, όμως λιγότεροι από ένας στους δύο διδάσκοντες στην τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι γυναίκα. Κατά την περασμένη δεκαετία, η

διαφορά αυτή μεταξύ των φύλων διευρύνθηκε στην πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και συρρικνώθηκε στην τριτοβάθμια. Η προσέλευση ανδρών στο επάγγελμα του εκπαιδευτικού είναι ιδιαίτερα δύσκολη. Ο μέσος πραγματικός μισθός των γυναικών εκπαιδευτικών είναι ίσος ή υψηλότερος από το μέσο μισθό άλλων γυναικών που εργάζονται με καθεστώς πλήρους απασχόλησης και διαθέτουν πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Αντίθετα, οι αποδοχές των ανδρών εκπαιδευτικών στην πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση κυμαίνονται μεταξύ 77-88% των μέσων αποδοχών άλλων ανδρών που εργάζονται με καθεστώς πλήρους απασχόλησης και διαθέτουν πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Όμως μεταξύ του 2005 και του 2017 κατά μέσο όρο στις χώρες του ΟΟΣΑ με διαθέσιμα στοιχεία, οι νομικά κατοχυρωμένοι μισθοί των εκπαιδευτικών στην πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια, με 15 έτη προϋπηρεσίας και με τα πιο συνήθη προσόντα στη χώρα τους, αυξήθηκαν από 5% σε 8% και επανήλθαν στα πριν από την οικονομική κρίση επίπεδα. Οι εκπαιδευτικοί έχουν επίσης ισχυρά κίνητρα για να εργαστούν και να γίνουν διευθυντές σχολείων: οι μισθοί των διευθυντών είναι τουλάχιστον 35% υψηλότεροι από τους μισθούς των εκπαιδευτικών και τουλάχιστον 20% υψηλότεροι από τις μέσες αποδοχές άλλων εργαζομένων με προσόντα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Άλλα συμπεράσματα

Οι περιφερειακές διαφορές όσον αφορά τη συμμετοχή στην εκπαίδευση τείνουν να αυξάνονται καθώς βελτιώνεται το επίπεδο εκπαίδευσης. Όμως, οι μεγαλύτερες διαφορές μεταξύ των περιφερειών σε υποεθνικό επίπεδο παρατηρούνται στις εγγραφές στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα των παιδιών ηλικίας κάτω των τριών ετών.

Στις μισές από τις χώρες του ΟΟΣΑ με διαθέσιμα στοιχεία, οι διευθυντές και οι εκπαιδευτικοί σε σχολεία που βρίσκονται σε μειονεκτούσες ή απομακρυσμένες περιοχές ανταμείβονται με επιπρόσθετες παροχές.

Στις περισσότερες χώρες οι αποφάσεις για την οργάνωση της διδασκαλίας λαμβάνονται κυρίως σε επίπεδο σχολείου, όμως οι αποφάσεις που αφορούν το σχεδιασμό και τις δομές, τη διαχείριση προσωπικού και πόρων είναι περισσότερο πιθανό να λαμβάνονται σε υψηλότερα επίπεδα διακυβέρνησης.

© OECD

Η περίληψη αυτή δεν αποτελεί επίσημη μετάφραση του ΟΟΣΑ.

Η αναπαραγωγή της περίληψης αυτής επιτρέπεται υπό την προϋπόθεση ότι παρατίθεται το δικαίωμα αποκλειστικής εκμετάλλευσης του ΟΟΣΑ, καθώς και ο τίτλος της πρωτότυπης έκδοσης.

Οι Πολύγλωσσες Περιλήψεις είναι μεταφρασμένα αποσπάσματα των δημοσιευμάτων του ΟΟΣΑ που εκδόθηκαν αρχικά στην αγγλική και τη γαλλική γλώσσα.

Read the complete English version on [OECD iLibrary!](#)

© OECD (2018), *Education at a Glance 2018: OECD Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/eag-2018-en